

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

250
70

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimite.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfild & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERTIUNILOR: o ge-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicar mai dese după tarifi
și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

„GAZETA“ iese în ne-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Térgul Inului Nr. 30. etagiul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dănuș în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un asem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 102.

Brașov, Vineri 9 (22) Mai

1903.

Slavii austriaci și Croația.

Presimțul koșuthiștilor, că obstrucțiunea lor în contra proiectelor militare a deșteptat vechile spirite ale neînțelegerii și vrajbei dintre popoarele monarhiei, n'a fost cu totul nebasat. Acesta impresiune o primim vedând ce se petrece adî în Croația și cât de aprinși sunt Croații pe totă linia, între și înafară de marginele regatului triunit.

De șese săptămâni se petrec sub „părintesca“ oblăduire a Banului Hedervary lucruri foarte neliniștitoare în Croația. Pe totă întinderea, dela Agram până la Fiume, populațiunea croată e turburată și domnesce în sinul ei o fierbere, care numai cu poliția, cu gendarmii și cu miliția mai pôte fi stăpănită, ca să nu isbucnescă în hăcări și să provoce o răscolă sângeră în țară.

Orî ce s'ar dice din parte unguerescă despre mișcarea de nemulțumire între Croați, că ea ar fi opera pregătită de mîna lungă a Vienei, orî că e numai rezultatul agitațiunilor puse la cale de opozițiunea croată — ea este și rămîne serioasă și periculoasă în consecențele, ce le pôte avé. Bombardarea clădirilor publice, pe care se află embleme și inscripțiuni ungueresci, și întreg șirul de escese, precum sunt cele întemplate mai în urmă în comunele dimprejurul orașului Fiume, seversite între strigări injurioase în contra Maghiarilor și a Banului croat, escese în urma cărora s'a introdus staturul în câteva districte și s'a trimis și se trimite încă mereu multă miliție în Croația, arată indetul, că nu se tratéză numai de-o demonstrațiune trecătoare, ci este o nemulțumire adenc înrădăcinată în popor, ce stă să isbucnescă cu totă puterea.

„Și răbdarea bunilor Croați e pe sfîrșite!“ Cu aceste cuvinte deputatul Bianchini, croat dalmatin

din camera austriacă, a voit să caracterizeze situațiunea actuală în Croația. Făcend o propunere de urgență, numitul deputat a adus în discutiune în Reichsrath turburările din Croația într'un mod, în cât ministru-președinte Koerber s'a vedit îndemnat a declara, că „după legile pactului și constituționale“, cele ce se petrec în țările coronei ungare nu pot forma obiect de discutiune în camera deputaților austriaci.

Motivul principal al amintitei propuneri de urgență a fost o cercetare criminală, ce s'a inițiat la cererea guvernului croat contra unor tipografii din Laibach, bănuite a fi tipărit nisce broșuri revoluționare croate. Nu s'a putut însă constata nimic și așa s'a curmat investigațiunea.

Bianchini a făcut nisce comunicări relative la întemplierile mai recente și mai vechi din Croația, cari decă numai pe jumătate ar fi constatate ca în adevăr petrecute, ar fi deajuns să dea nascere celor mai fundate temeri și îngrijiri guvernului din Budapesta și din Viena.

A descris cu culorile cele mai negre procederea Banului, care dice prin forță și violență împins de „turbatul șovinism maghiar“, ar avé de gând a face din regatul croato-slavon o „satrapie maghiară“ și această tocmai în momentul în care monarhia vrea să sară în ajutorul popoarelor asuprite din Balcani.

A mai vorbit Bianchini de „inima bestială“ și de „brutalitatea hunică“ a Banului croat, pentru cari espreșiuni a fost chemat la ordine de președintele camerei. I-au venit în ajutor și Cehii și Slovenii, cari au pledat în favoarea propuneri sale. Au cerut cu toții ca Austria să vegheze ca pactul cu Croația să fie leal executat și ca nu cumva mișca-

rea din Croația să trecă peste graniță în provinciile ocupate.

D-l Koerber a stăruit pentru principiul neamestecului și propunerea lui Bianchini și soții n'a fost primită în întregul ei, dér această discutiune din camera austriacă pôte să servescă de *memento* celor ce iau și astăzi încă în deșert cestiunea împăcării naționalităților din Ungaria.

In dieta ungară se urmază de câte-va zile discutiunea asupra *cuotei*. In ședința de ieri au luat cuvântul baronul Kaas și *Ratkay*. Acesta s'a ocupat cu proiectele militare, cari după a lui părere au fost puse la ordinea desbaterilor în camera ungară, ca să îmbrâncescă pe Maghiari și să-i așeze la picioarele Austriei și ale șefului suprem al armatei. „Noi însă nu putem ceda — dice *Ratkay* — fiindcă acesta e o cestiune de onore și de conșiență de sine a națiunii, nu putem permite ca îngâmfarea militară să domnescă peste noi.“ — Gabriel *Ugron* a interpelat pe ministrul president cu privire la „sfaturile ce i-se dau coronei și sfătuitorii coronei“. In decursul motivării interpelației a dis, că „nu se pôte tolera, ca unei curți, care nișă odată n'a dat dovede de prudentă, să i-se suferă și mai departe intrigile, și exemplul acesta să se întindă asupra întregii vieți politice.“ — *Presidentul* omniaș la ordine pe vorbitor. *Ugron* cere de la ministrul president să informeze sincer Coróna despre lucrurile ce se petrec. Intrébă apoi pe Coloman Szell, decă a profitat de ocașiunea petrecerei Maj. Sale în Budapesta, ca Maj. Sa să audă și părerile altor bărbați, înafară de guvern, asupra situațiunii și decă are guvernul proiecte ce țintesc la restabilirea stărilor normale în parlament? — Ministrul president n'a răspuns.

Noul guvern bulgar s'a constituit, după cum am anunțat ieri, sub președința lui *Petrov*. Dintre membrii cabinetului: *Petrov*, *Petcov* și *Ghenadiev* sunt stambuloviști. Se dice, că *Petcov* e persónă agreeată în

Constantinopol și că politica tradițională amicală a stambuloviștilor față cu Turcia, va avé ca urmare o îmbunătățire însemnată a relațiunilor turco-bulgare, acum după-ce trei dintre reprezentanții acestei politice fac parte din noul cabinet. — Într'un interview, ce l'a avut cu corespondentul diarului „*Voss. Zeitung*“, ministrul president *Raso Petrov* a declarat, că politica esternă a noului guvern este întretinerea de bune relații cu toate puterile, mai ales însă cu Rusia. Guvernul va desfășura totă energia, ca să evite un război, însă îl va primi, decă i-se va impune.

Procesul pentru „agitație“

al preotului I. Stupianu.

Pledoaria apărătorului Dr. Iustin Pop.

(Fine).

Seu pôte d-l procuror tăgăduesce, că în Ungaria există tendința de maghiarizare, când acesta o profesază pe față și fără jenare în plenul parlamentului politicienii maghiari? Deocă tăgăduesce, atunci i-o voi dovedi d-lui procuror prin însuși faptul, că a ridicat acusare în acest proces. Er decă tendința de maghiarizare există, pôte fi și numai urmă și umbră de provocare la ură contra naționalității maghiare în acea simplă admonițiune a elevilor, să aibă grijă a rămâne Români și să nu se maghiarizeze, când decă acusatul n'a provocat la ofensivă, ci la defensivă numai, la păstrarea naționalității lor?

Orî pôte este contrar legii a promise, că îți vei da silința a ridica școlă confesională, când în sensul libertății instrucției, confirmate în Ungaria și în lege pozitivă, confesiunile au dreptul de a întemeia școlă nu numai populare elementare, ci și altele superioare până la universitate?

Pôte constitui fapt pasibil de penalitate agrăirea elevilor cu numele original românesc și nu cu cele maghiarizate? Tocmai procedura contrară, adecă maghiarizarea numelor constituie delict, căci s'o scie d-l procuror, că *dreptul numelui e o specie a dreptului de proprietate*, care decă e tot așa de exclusiv, ca acesta și căruia în aceeași măsură trebuie să i-se garanteze sancțiunea și inviolabilitatea, ca și dreptului de proprietate. Maghiarul își are

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Mórtea mea.

(11) — Fine. —

Și cum am sosit înaintea casei, mă cuprinse o frică fără margini. Mă temeam, că decă mă voi arăta așa pe neașteptate Margaretei, va muri de spaimă. Cel mai bun lucru ar fi pôte să-i dau de veste prin bătrâna noastră vecină, dómna Gabin. Mi-se împotriva însă inimei să pun pe cineva mijlocitor între mine și ea și stăteam așa pe gânduri, fără să mă pot decide. In sufletul meu simțiam ceva gol, fmi era par'că ași fi adus încă de mult o jertfă mare și ce această jertfă am smuls din inimă ori-ce fericire.

Casa era aci, scaldată în rațele sôrelui. Da, era aceeași casă, în care închiasem eu și Margareta locuință îndată după sosirea noastră la Paris, am recunoscut-o după mica ospetărie populară, ce era în parter. De aici ne duceam noi mâncare.

Ridicaiu ochii spre ultima ferestră

din stânga la etagiul al treilea. Era deschisă și de-odată apărî în ea o femeie tînără, cu părul negru și încrețit, avend pe dênșă o jachetă desordonată de nôpte. Ea rîdea, pe când la spatele ei stătea un om tînăr și o srăută pe umăr. Ah, asta nu puté fi Margareta mea!

Nu mă miram, că locuiau acum alți ómeni în locuința noastră, mi-se părea că am visat numai, cum am visat multe alte lucruri, despre cari voi mă afla.

Am stat o clipită nedecis în stradă și mă gândeam, óre n'ar trebui să mă duc sus, să întreb pe cei doi amoresați, cari stăteau încă la ferestră și se drăgosteau.

Dér m'am decis în sfîrșit, mai bine să întru în ospetăria din parter.

Nu mă mai cunoscea nimeni, căci în timpul bólei fmi crescuse barba, ér obraji erau periți, așa că eu însumi nu mă mai cunosceam, când mă uitam în oglindă.

Tocmai când mă aședaiu la o măsută, zăriiu pe dómna Gabin cu o ulciacă în mână, în care ceru să-i tórne cafea pentru doi pitaci, ea stătea lângă tejgheaua

cu beuturile și povestea cu casierita. Eu ascultam.

„Ei?“ întrebă cassierita, „sêrmana femeie tînără din etagiul al treilea nu s'a hotărît încă?“

„Ba da“, răspuse dómna Gabin, „ce era să facă? Domnul Simoneau i-a arătat atâta prietenie!... El și-a terminat aici cu noroc afacerile — avea de încasat o moștenire grasă — și acum i-a oferit să o ia cu sine, unde va găsi adăpost la o mătușă a lui, care tocmai are trebuință de o persónă de încredere.“

Cassierita rîse cam în batjocură. Eu mi-am ascuns fața după un jurnal, mânia fmi tremurau și simțiam, că am îngălbenit. Imi perise totă puterea.

Dómna Gabin însă vorbia înainte: „Firesce, că de aci o să iasă o căsătorie, îți jur însă pe onórea mea, că n'am observat nimica necuviincios. Tînăra femeie a plâns și și-a jelit bărbatal, ér tînărul s'a purtat fôrte cum se cade. Eri au plecat în sfîrșit. Deocă va trece anul de do-liu, pot face ce vor voi.“

In acest moment se deschise ușa din fund și Dede apărî în prag.

„Mamă“ strigă fata, „nu mai vii? Haide repede, te aștept.“

„Îndată, du-te numai, nu mă necăji“ răspuse mama.

Copila însă nu se duse și asculta ce vorbesc cele două femei, cu mutra precoce a copiilor de pe strădile Parisului.

„Și apoi“ continuă dómna Gabin „trebuie să spun pe șleau, repausatul nici nu se putea asemăna cu Simoneau. Mie nu mi-a plăcut din ziua în care l'am vedit întâiu. Era un slăbănog, betegos, tot mereu gemea și suspina și pe d'asupra mai era și calic ca vai de el! Îți spun drept, așa un bărbat nu era potrivit pentru o femeie atât de voinică... pe când domnul Simoneau, e hei! așa-i bărbat la locul lui, frumos, bogat, tare cât un Turc...“

„O! — întrerupse Dede — l'am vedit odată, când se spăla, vai! fi-s pline brațele de păr...“

„Hai, fugi d'aci și îți ține flénca“ o dojeni bătrâna dându-i brânci. „In toate trebuie să-și bage nasul brósca asta afurisită.“

Apoi întorcându-se cătră cassierita

dreptul la numele său original, d'ér nu e mai pe jos nici dreptul Românului la al său. Maghiarizarea numelor deci nu e numai violare de drept, d'ér agitație chiar contra dreptului de proprietate, ceea-ce în sensul codului penal se califică ca act pasibil de penalitate. Apărătorul apretiază apoi cazul în lumina stricte a codului penal și argumentează, că lipsesc criteriile de a pute constitui delictul normat în §-ul 172 alin. 2 din codul penal, neputând fi vorba de „gyülekezet” (adunare), mai apoi lipsind și de altminteri mediul de a pute ațita la ură în cazul prezent. Argumentările le ilustrază cu exemple din judicatură. De încheiere d-l Dr. Pop a rostit următoarele:

On. Tribunal! În cadrul dreptului meu de apărător îmi iau libertatea a mă referi la procesul acum de curând decurs al lui Hurban Svetozar, presupusul agitator slovac, în care proces curtea cu jurați din Budapesta a adus sentință de achitare.

Apărătorul cetesce pasagele incriminate din articolul „A gyermekék butitása” apărut în fôia „Norodnie Noviny”, și adaugă: Decă acest articol, apărut în pressă, scris în ton bărbătesc, prin sentința de achitare a curții cu jurați din Budapesta a fost aflat — în mod foarte corect — de nevinovat, eu sunt animat de speranță, că și On. Trib. va achita pe acusatul *Stupinianu*, mai ales, că On. Tr. este constituit și lucrază în o regiune de drept, în care elementul Român e în preponderanță și ast-fel On. Tr. în raport cu Curtea cu jurați din Budapesta e în poziția avantajoasă de a-ne pute cunoșce pe noi Români și lupta noastră de drept cinstită și legală, ba chiar și pe agitatorii valachi — decă sunt și de aceștia — mai obiectiv și mai de aproape, nu ca juriul din Budapesta, care ne scie numai din informațiunile false și tendențioase ale pressei maghiare.

Și încă ceva. Când acusatul a vădut, că nu numai se înscenază, d'ér se continuă chiar cu furie pe toate căile campania contra lui pentru inocentele vorbe, denunțat fiind la toate forurile competente și necompetente și nerecunoscut în postul său de catechet la diferite institute de învățământ de aici, nu mai putea s'frunta valurile șoviniste, căci înțelegea rostul situației, ce i-s'a creat cu tendință; ast-fel a aflat de bine a-și cere transferarea de aici de la scaunul episcopesc gr. cat. din Lugos, ce s'a și întemplat, căci ađi Stupinianu e paroch în Rîul-Alb. Când a făcut acesta acusatul, abia stabilit în noua funcțiune, a adus o adevărată jertfă și tot-odată prea multă satisfacție inscenatorilor campaniei și d-lui procuror, ori-cât de vinovat ar fi fost el, căci a trebuit să-și părăsească un post avantajos și favorabil mai ales pentru crescerea familiei, la obținerea căruia își vede împlinite cele mai mari dorințe ale sale. Astăzi silît la părăsirea acestui post, jertfa adusă va simți-o întrăga-i familie.

Ger achitare!

*

În replică procurorul cu sinceritatea unui strîmător și prins cu ocaua mică, tîndea a se desvinovăți de bănuiala, că ar fi ridicat acusa sub influința campaniei pornite contra lui Stupinianu. El a vrut numai a-și împlini oficiul și a vali-

dita legea penală. Încercă a resfrânge apărarea în punctul unde a dis, că a lipsit chiar și mediul de a pute face agitație, provocându-se la textul legii (472 alin. 2) unde nu se face deosebire, decă agitația se face între copilași, ori adulți.

Duplica a fost următoarea:

Ași lua spre sciință cu plăcere declararea d-lui procuror, că n'a fost influențat de campania strigoilor la urzirea acestui proces, d'ér d-l procuror alta dice și alta a făcut. Și acum mă simt dator a-i da satisfacția de drept, pentru ce l'am învinuit de această acuză a mea.

Înainte de toate, de ce a ținut d-l procuror de demn și apt pentru introducerea procedurii criminale cazul din proces? De ce a alergat pe la forurile administrative pentru a-și culege materiale și date? De ce prin scrisoarea oficiasă, ce se află la dosarul procesului, a solicitat mereu desfășurarea urgentă a instrucțiunii, motivând acest zor cu indicarea, că cauza e de o importanță mare (tekintettel az ügy nagyfontosságára)? De ce a ridicat actul de acuză și de ce susține acusa și ađi, când însuși recunoșce și confirmă, că dovedile s'au devalvat? Și ce a mai făcut d-l procuror: în actul de acuză invocă ca motiv, că ridicarea acusei e justificată și prin aceea, că acusatul nici n'a fost în drept a intra în școla de stat din Bărcă-mică, căci catechisarea avea s'o îndeplinească preotul din Bărcă, și că Stupinianu sub pretextul fals al catechisării ascundea tendința lui de agitare. Las, că eu am sdrobit această scornitură neserișă, pe care o respingeam cu indignare în escepțiile contra actului de acuză și pe care am considerat-o de o marfă de contrabandă (büntetőjogi dugárúság), furișată în acuză pentru a asigura cât mai bine condamnarea acusatului. D'ér ce denotă toate aceste, decă nu adevărul, că d-l procuror a fost de conivență cu inscenatorii campaniei, când a urzit și susținut procesul de ađi?

În fine desvoltă, că se recere mediul pentru a pute face agitație, ceea-ce zace și în rațiunea legii, căci altminterea și cele mai depărtate acte ar trebui qualificate cel puțin de acte de contravenție, chiar și gândirile noastre nefavorabile pentru Maghiari. Învocă principiul de drept, că legea penală nu se poate estinde în defavorul acusatului.

Turburările din Croația.

(Discușiune în „Reichsrath“.)

În ședința de Marți a „Reichsrath”-ului a fost o viuă discușiune cu privire la turburările din Croația. Deputatul croat *Bianchini* și soții presentă o motiune de urgență în care se arată, că violențele Banului croat, prin cari un popor leal a fost forțat să ia lupta, ca să-și apere drepturile încălțate, au iritat și sufletele populațiunii slovene din Dalmația. Tristelesse evenimente din Croația au produs un ecou dureros la Slovenii și Croații din Austria. Agenți de poliție vin la Laibach, ca să perchisițiuneze pe la Croații bănuți de a fi tipărit și distribuit proclamațiunii revoluționare.

Bianchini propune, ca guvernul să fie învitat a lua imediat măsuri, ca agenții

trimiși la Laibach de Banul să fie îndepărtați. Mai departe guvernul să ia toate măsurile, ca să înceteze agitațiunea și indispoziția populațiunii slovene din sudul Austriei provocate de regimul arbitrar din Croația.

Oratorul face apoi istoricul celor întâmplări în Croația. Turburările — dice — n'au fost cauzate de agenți, ci sunt provocate de cătră autorități. Ele nu stau în legătură cu raporturile parlamentare din Ungaria, ele nu sunt nutrite din Viena, cum dice Maghiarii, ci sunt urmarea firăscă a sistemului asiatic, ce domnesce de 20 de ani în Croația-Slavonia. Conte *Khuen* este tiranul Croației, rușinea istoriei monarhiei. Ceea-ce nu pôte face prin corupțiune, vré să realizeze cu forța și prin vârsare de sânge. Maghiarii, în propriul lor interes, ar trebui să siléscă pe Ban a-se retrage.

Bianchini încheie dicend:

Nu pôte fi pentru noi indiferent, decă peste Laita domnesce ordinea său anarchică, decă armata noastră trebuie să stea gata, ca să aperse inscripțiile maghiare nerecunoscute de autorități. Armata nu pôte să jôce acest rol imoral. Sângele ce l'au vârsat Croații pentru imperiu și dinastie le este plătit prin aceea, că ei sunt subjugăți de Maghiari. (Președintele chemă la ordine pe orator).

Ministrul-preșident *Koerber* declară, că nu pot forma obiect de discușiune în camera austriacă evenimentele ce se petrec în țările coronei ungare.

Dick declară, că partidul său va vota pentru motiunea lui *Bianchini*. Cehii tineri simpatizează cu lupta Croaților.

În favorul motiunii vorbesc și alți vre-o patru deputați.

Partea primă a motiunii a întrunit majoritatea voturilor, partea a doua însă a fost respinsă.

*

O telegramă din *Fiume* anunță, că poporul din comuna *Draga* e încă tot în mare fierbere. La 18 Maiu portretul Banului a fost scos în piața principală și i-s'a dat foc. — În *Circuenița* au murdărit tablele cu inscripții maghiare și au spart geamurile de la edificiul postei. — O demonstrație de felul acesta a fost și în *Selce*, *Skrljevo* și în alte localități.

Din *Daruvar* i-se scrie diarului „Bud. Hirlap”, că s'a împușcat asupra unui tren, care circula între *Pakrač* și *Bares*.

În *Grubisnopol* au fost arestați plebanul și căplanul rom. cat., la cari s'au găsit o ladă cu praf de pușcă, trei lădi pline cu pușci, cuțite, și broșuri ațitătore.

Serbarea zilei de 10 Maiu în Bucuresci.

(A două-șeci și doua aniversare a încoronării)

I. În revêrsatul zorilor 21 tunuri vor anunța capitalei solemnitatea zilei.

II. La orele 10 $\frac{1}{2}$ dimineța se va celebra la Mitropolie un serviciu religios în prezența Maiestăților Lor Regelui și Reginei și a Altetelor Lor Regale Principelui și Principesei României, încunjurați de Curțile regală și princiară.

Vor fi față la acest serviciu religios: Președintele consiliului, ministrii, președinții, vice-președinții și biurourile corpurilor legiuitoare, precum și senatorii și deputații aflați în capitală, Inaltele curți de casațiune și de compturi, Academia Română, corpul profesional, curțile și tribunalele, primarul capitalei cu consiliul comunal, camera de comeriș, înalții funcționari ai statului și oficerii din armata permanentă, rezervă și gendarmerie, cari nu vor fi sub arme.

III. Armata va fi aședată pe strade și piețe, între palat și Mitropolie.

IV. Pornirea de la palatul din Bucuresci a MM. LL. Regelui și Reginei, împreună cu AA. LL. RR. Principele și Principesa României, spre a asista la serviciul religios, se va anunța prin 101 tunuri.

V. La 11 $\frac{1}{2}$ ore Majestatea Sa Regele va primi defilarea pe bulevardul Universității, înaintea statuei lui Mihaïu-Viteazul.

VI. De la orele 8 s'era muzicile militare vor cânta în grădinile și piețele publice.

VII. Registrele de înscriere la MM. LL. Regele și Regina vor fi deschise la palatul din capitală.

VIII. În această zi, la orele 10 $\frac{1}{2}$ dimineța, se va celebra un serviciu religios în toate comunele urbane și rurale din țără, la care vor asista autoritățile locale.

D-nii prefecti vor primi, în reședințele județelor, felicitările autorităților civile și militare și ale orașenilor.

În acele reședințe, d-nii prefecti, în înțelegere cu primarii și șefii garnisoneilor respective, vor regula modul serbării acestei zile.

SCIRILE DILEI.

— 8 Maiu v.

Dar. P. S. Sa noul episcop al Aradului I. I. Papp a donat 5000 corone pentru înfrumșetarea catedralei din Arad. Scirea îmbucurătoare a fost comunicată în ședința de la 18 Maiu n. a consistorului aradan.

D-l Teofil Frâncu, șef de birou la despărțământul școlilor secundare în ministerul român de instrucțiune publică, suferind de-o bolă acută, a obținut un concediu mai lung pentru căutarea sănătății sale. Eri după amiazi cu trenul accelerat de Bucuresci, d-l Frâncu a trecut pe la gara din Brasov, mergend la o stațiune de munte climaterică în Transilvania. Dorim din suflet vechiului și simpaticului nostru amic și colaborator literar cât mai grabnică întrămare și reînșăntosare!

D-l colonel de stat major *Averescu*, șeful misiunii militare române, care va reprezenta armata română la serbările centenarului regimentului rusesc *Vologda* Nr. 18, al căru șef este Regele Carol, va duce un superb serviciu de masă, dar al Suveranului român, pentru regiment. De asemenea d-l colonel *Averescu* va oferi regimentului un tablou (pictură) reprezentand pe M. S. Regele la piciorle monumentului comemorativ ridicat la Plvena în memoria soldaților *vologdeni*, căduți în vremea asediului de la 1877. Schița acestui tablou a fost luată la fața locului de d-l colonel *Averescu*, cu ocaziunea vizitei M. S. Regelui în Bulgaria.

Secțiunea Ligei culturale din Bucuresci va ține o adunare generală, conform articol. 20 din statute, Duminecă 11 Maiu v. a. c., la orele 2 p. m. în localul Ligei din Calea Victoriei 122 (lângă Biserica albă). La ordinea zilei va fi: Alegerea delegaților pentru *Congresul anual* al Ligei, ce va avé loc în zilele de 25 și 26 Maiu a. c.

Nouă manifestație studentescă.

Ni-se comunică, că Dumineca trecută Asociațiunea studenților de la Universitatea din Bucuresci a ținut o nouă întrunire de protestare în contra suprimării „Tribunei” din Sibiu și în contra poliției, ce a încercat a împiedeca manifestația naționalistă a studenților. Întrunirea a decurs liniștit și după terminarea ei studenții au manifestat înaintea localului Asociațiunii lor în piața teatrului, fără ca să se producă nici cea mai mică neorânduială. Poliția nu s'a amestecat, a lăsat de astă-dată ca studenții însuși să vegheze asupra ordinii. După manifestațiune studenții s'au împraștiat în cea mai perfectă ordine.

Primiri în școla milit. de artilerie.

La începutul anului școlar 1903—1904 vor fi primiți în cursul I la școla de cadeți de artilerie din Viena și la cea din *Traiskirchen* (lângă Baden, în Austria-inferioară) de tot 150 elevi. Vor fi primiți tineri de 14—17 ani, cari vor fi absolvați 4 clase medii, cu succes cel puțin „bun”. Calculul „nesuficient” din latină și greacă nu se ia în considerare. Didactrul e: pentru fii ai căror părinți aparțin armatei active 24 corone pe an; pentru fii ai căror părinți sunt ofițeri în rezervă ori afară de serviciu, oficianți de stat, de curte ori civili, 180 corone; ér pentru ceilalți e 300 corone. Aspiranții s'erați, cari produc testimoniu de cl. IV cu calculul general „emi-

„Veđi deci, că omul acela nu putea să: facă ceva mai bun, de cât să móră! A fost o adevărată norocire pentru biata femeie!”

Când am ieșit éráși pe stradă, mergeam încet și piciorle abia mă purtau. Și curios lucru, că inima nu mă mai durera așa tare, ba încă vędându-mi umbra, nu mă putuiți opri, să nu zîmbesc. În adevér eram tare slăbănog și vęd că a fost o idee cam poită să iau pe *Margareta* de nevastă. Acum îmi reaminteam máhnirea ei tăcută în *Guerande*, cum se plictisia în viața aceea monotónă. Și totuși iubită și scumpa femeie s'a arătat în tot-deuna foarte bună și amabilă față cu mine și decă n'o fi plâns după mine și nu m'o fi jelit ca pe un amant, de sigur a plâns însă ca după un frate! Cum să-i stric viața nouă, ce a început-o? Cei repausați nu sunt geloși!

În gândurile acestea mergeam mereu înainte. Când mi-am ridicat capul din pământ, mă aflam într'o grădină publică. Mă aședaiu pe o bancă la sóre. Mă copieșiseră fel de fel de gândiri, cari îmi

zăpăceau mintea și îmi produceau o dispoziție melancolică. Mă gândiam la *Margareta* și o vedeam într'un oraș mic provincial, era fericită, iubită și stimată de toți. Se făcuse încă și mai frumósă de cum era mai înainte. O vedeam ca menageră și ca mamă fericită...

A fost în adevér bine, că am murit și nu voiam să comit crudelitatea să mă întorc.

Nu, am rămas mort.

De atunci am făcut multe-multe călătorii și am vędut aproape toate țările. Am rămas un om mediocru, care nu se distinge întru nimica printre semenii săi, am muncit și mi-am mâncat modesta pâne ca ori-care altul.

De mórte nu mă mai tem, se pare însă, că nu mă mai vré, de când și-a perdut pentru mine ori-ce spaimă și oróre, ér eu nu mai am motiv de trăit. Numai de un lucru mă tem: Să nu cumva să mă uite aici.

Din novelele lui Emil Zola.

ment" și vor face cu succes eminent esamenul de primire, cât timp vor raporta succes eminent și în studiile cursurilor școlii, vor avé se plătescă didactru numai de 24 corone pe an. Cererile de primire sunt a se trimite direct comandai școlii de cadeți de artilerie (Viena X/2) până la 15 August st. n., având să fie indicat în petițiune, că în care dintre cele două școle amintite mai sus dorește aspirantul să fie primit. Informațiunii mai detaliata dă broșura „Condițiunile de primire în școlile ces. și reg. de cadeți”, care se poate procura pe preț de 40 bani, de la comanda ori-cărei școle de cadeți.

Din Mehadia ni-se scrie, că d-l Dr. Mihail Pop, care a trecut cu succes esamenul de liberă practică la facultatea de medicină din Bucuresci, și-a început practica medicală în „Băile Herculane” la Mehadia.

Deces. În ziua de 4 Maiu st. v. a repausat în Bucuresci Dr. Alfons O. Saligny profesor de chimie generală și aplicație la școla de poduri și șosele etc. în etate de 50 ani. Il jălesce familia Saligny, Iarca, Frigător, Tanu. — Fie-i țărina ușor!

Reuniunea română de muzică din Sibiu își va ține concertul Lună în 12 (25) Maiu în sala de la „Unicum”.

Disordini anticlericale. Se telegrafază din Paris, că desordini mari s'au produs la eșirea de la biserica Nôtre-Dame de Plaisance, unde un fost congreganist secularizat a ținut o predică despre eucharistie, fără alusiune la evenimentele din prezent. Eșind din biserică catolicii s'au format în colonă, străbătând catierul, cântând Marseilleza și strigând: „Trăiască libertatea! Trăiască preoții!” Prima ciocnire cu liberii cugetători s'a produs în Avenue Maine; aceștia au fost maltratați și au trebuit să bată în retragere. A doua ciocnire s'a produs mai departe, schimbându-se lovituri. A treia învălmășală s'a produs în strada Gaité. Poliția a intervenit, făcând numeroase arestări. Sunt mai mulți răniți. Grupurile de manifestanți au fost împrăștiate; agitația a continuat însă în cartier.

Supraveghiarea metropolitului bulgar din Strumnița. Șcierea despre arestarea episcopului Gerassimos de la Strumnița este falsă. Prelatul a primit ordin de la Kaimakam, ca să părăsească Strumnița; el însă a răspuns, că nu poate pleca fără ordinul Exarchului. Față de această atitudine, prelatul a fost pus sub supraveghiarea poliției, dăr nu arestat.

Bartha nu mai vrea să caute dreptate. Diaristul maghiar Nic. Bartha intentase proces de presă contra unui colaborator de la diarul „Magyar Szó”, care ridicase contra lui nise acușatiuni compromițătoare. Judecătoria a osândit pe colaboratorul numitei foi. Tabla regescă însă a anulat sentința și a ordonat pertractare nouă. Bartha s'a mâhnit rău din cauza acésta și a scris în diarul său „Magyarország” un lung articol în care la sfârșit dice, că el „nu va mai căuta remediere la judecătoria.” — Cas caracteristic.

Cum scriu străinii numele de „român”.

În limba diplomatică vedem, că numirea etnică a poporului nostru se prezintă sub forma de „Roumain”, Germanii ne dic „Die Rumänen”, Italianii „Rumeni”, până și în scrierea latină, cum vedem în revista „Vox Urbis” citată în timpul din urmă de câte-va ori încolonele fôiei noastre, ne vedem trecuți cu numirea de „Rumeni” în loc de „Daco-Romani”, cum se obișnuia pe la începutul veacului trecut (A se vedé „Gramatica Daco-Romană sive valachica, de Alexi 1826).

Ungurii, în ale căror diare și reviste se tratéză foarte des despre noi, mai bucuroși ne-ar dice „olah”, fiind legată de această numire și o reminiscență tristă de dispreț de pe timpul iobăgiei, care măgu-

lesce curentul timpului actual; alții ca să fie apropiați de numirea românească ne dic „rumán”, „rumuny”, „rumen”, de și mai generalisată este „román”, cu care de altmintre filologii unguři numesc pe toate popórele romanice. Despre o discuție întâmplată pe tema acésta în societatea filologică maghiară, ni-se scrie:

Budapesta, 20 Maiu 1903.

În societatea filologică din Budapesta d-l profesor Dr. Iosif Siegescu a ținut în ziua de 19 Maiu o conferență asupra scrierei cuvântului „román” limba maghiară arătând, că cuvintele: „rumuny”, „rumán”, „rumen”, întrebuintate de unii scriitori maghiari, nu corespund foneticei limbii române și face propunerea ca în scrierile științifice maghiare să se scrie cuvântul „román” așa cum îl scriu și Românii, adevărat cu circumflex pe a.

D-l Siegescu și-a motivat propunerea cu argumente luate din fonetica și etimologia română. D-sa a arătat în conferența sa, că în limba română, începând de la anul 1648 până la 1868 s'au făcut numeroase încercări, ca pe lângă scrierea cirilă să se introducă și litere latine mai cu seamă cu ortografia ungurescă. Din aceste scrieri nu putem dobândi nimic cu privire la vocala nasală „á”, deși alt mijloc nu rămâne, de cât a lua de normativă însăși limba română, care scrie cuvântul „román”.

Conferența a fost bine primită și președintele Dr. G. Heinrich și-a exprimat bucuria asupra faptului, că în Ungaria încă se ocupă cu filologia științifică românească. Întru cât privesce însă propunerea d-lui Dr. Siegescu, acésta a provocat discuție în sinul societății. Unii găsiu dificultate în circumflexul care este necunoscut în limba maghiară, alții s'au pronunțat pentru „rumén”, așa cum se scrie și în franțuzesce. Hotărâre definitivă nu s'a luat.

X.

Reuniune de înmormântare în Tohanul-vechiu.

Cercul Branului, Maiu 1903.

Onorată Redacțiune! La timpul său ați binevoit a publica în diarul d-vóstré faptul, cum-că poporul din Tohanul-vechiu, condus de inteligentă, a pus în mișcare înființarea unei reuniuni de înmormântare. Vă rog să binevoiți și acum a publica ceva în chestiunea acésta, cu atât mai vârtos, că numita comună și-a ajuns scopul, dorința i-s'a realizat.

Ministeriul de interne a aprobat statutele reuniunii și așa cu bucurie se anunță, că „Reuniunea română gr. cat. de înmormântare din Tohanul-vechiu” și-a început activitatea.

Duminecă în 17 Maiu a. c. fostul președinte interinal d-nul preot Moise Brumboiu a convocat poporul la o adunare generală, unde aducând la cunoștință aprobarea statutelor, s'a continuat înscrierea de membrii, după care a urmat constituirea.

Membrii înscriși au ales din sinul lor un comitet administrativ de 15 membrii ordinari și 5 suplenți, ér comitetul ales conform statutelor — s'a retras în altă odaie unde s'au ales oficialii, anume: director: Moise Brumboiu; notar: George Oprea și cassar: Gregoriu Manoila. — Făcându-se cunoscută poporului și constituirea acésta, s'a răspuns prin „să trăescă” la adresa tuturor celor aleși, după aceea ședința adunării generale s'a încheiat, și comitetul s'a ocupat cu unele agende urgente cu privire la reuniune.

Nu e locul aci a vorbi pe larg despre reuniunile de înmormântare.

Notez numai atât, că, după-ce rar am cetit unde-va, ba pot dice abia am cunoștință de un sat românesc, unde se esiste reuniuni de înmormântare, comitetul reuniunii noastre e gata ori și când și ori și cui a da — după putință — îndrumările și deslușirile necesare, pentru ca să pótă ajunge la înființarea unei asemenea reuniuni. Comitetul la cerere, va servi bucuros cu ce îi va sta în putință și se

va bucura vedând și în alte părți mișcare în acésta cauză de mare folos și ajutorare pentru popor.

Pentru înființarea des amintitei reuniuni merită totă lauda conducătorii și fruntașii din comuna Tohanul-vechiu. În primul loc preoții Moise Brumboiu și Gregoriu Manoila au desvoltat mult zel și diligență în totă afacerea, cu compunerea statutelor, subșternerea lor la locul competent de mai multe-ori etc., ajutați de învățătorii Dumitru Pop, Nic. Pop și Nic. Vodă; notariul Bako, dirigentul postal G. Oprea, comercianții H. Ungur și Beni Clococeanu etc. Urmașii vor sci să apretezeze cu mult mai bine opera dênșilor. Având în vedere principiul „verba movent, exempla trahunt”, a-și dori ca și în alte locuri conducătorii să organizeze astfel și și alte reuniuni folositoare pentru binele obștesc.

Ghiță Têrnoveanu.

Un Cagliostro al secolului XIX.

În jumătatea a doua a secolului XVIII, un sicilian șiret care purta numele de conte Alex. Cagliostro, cu numele adevărat însă nu era decât pur și simplu Giuseppe Balsamo, a cutrierat totă Europa și era primit și distins pe la curțile din Italia, Germania, Polonia, Rusia și Franța, pe unde se presenta în diferite hipostase, ca: medic, naturalist, alchimist, francmason și invocator de spirite. În realitate însă nu era decât un șarlatan, care sciea să tragă lumea pe sfóră.

Un astfel de șarlatan a fost în secolul trecut jușanul Jean Marie Bernhard Bauer, tipul cel mai complet al interloplismului jidovesc, care de altmintre este destul de fertil în producerea de figuri curioase.

Diarele de la 19 Maiu au adus următorea scire:

„A murit monsignore Bauer. Alaltăieri a repausat în Paris în etate de 74 ani fostul duhovnic al împărătesei Eugenia, Monsignore Bauer, un jidov originar din Budapesta. Bauer a fost un predicator extraordinar și a fost chemat la 1866 la curtea lui Napoleon III.”

Alte diare îl parentéză mai pe larg, făcându-i biografia și schițându-i activitatea desvoltată la curtea împératului frances.

Cine a fost jidovul Bauer și cum a ajuns duhovnic al împărătesei franceze? Așa se întreabă totă lumea. Întrebarea acésta nu e o întrebare de pură curiositate, și răspunsul trebuie să reverse lumină asupra unui fenomen ciudat produs în mijlocul secolului în care am trăit și noi.

Că s'a convertit și având calități superioare a pètruns ca duhovnic în sanctuarul familiar al unei familii domnitore, cu asta, deși cu repugnanță, par-că tot s'ar mai împăca omul, dăr Bauer după ce și-a jucat rolul la curtea imperială, punându-și totă influența pentru interesele rasei sale, și după ce imperiul a cădut și nu mai era nimic de dobândit, — s'a reconvertit érași la jidovism și preot și episcop onorific, ce era, s'a căsătorit cu o actriță. Éta fenomenul simptomatic, caracteristic pentru psihologia rasei jidovesci.

Să lăsăm însă pe Eduard Drumont să-l zugrăvescă pe monsignore Bauer cu condeiul său măestru:

Eminentul scriitor arată, că începând de la 1865 Evreii germani invadéză în Franța și se fac stăpâni în toate locurile unde se manifestă viața socială. Evreii Offenbach și Halévy își bat joc în „generalul Boum” de șefii armatei franceze, Kugelmann cu imprimeria sa, vecinul său Schiller proprietar al organelor celor mai fruntașe („Tems” etc.), Wittersheim (L'Officiel), Dollingen și Cerf, cari alimentéză jurnalele cu anunțuri, corespondenții Lewita, Lewysohn și Deutsch monopoliséză opinia publică. Germain Sée demoraliséză ținerea, propagând în calitatea sa de profesor materialismul. Intrați în Tuilleries și veți vedé pe evreul Adrian Marx, ocupând locul lui Racine, în calitate de istoriograf al Franței, Jules Cohen dirigéză capela, Waldteufel conduce orchestra la

balurile curții, ér revista „Archives israelites” cere să se numescă profesor de matematică pentru prințul imperial evreul boem Filip Koralek.

Apoi continuă:

„Pètrundeți în retragerea sacrată, peste al cărei prag nimeni n'are dreptul să păsescă, și veți vedé acolo o femeie îngenuchiată înaintea unui preot și des-tăinuindu-i grijile sale de suverană și mamă relativ la rășboiul ce se prepară... Acest preot este Jidovul german... Jean Marie Bauer.

„Într-o bună dimineță acest convertit suspect sosind în Franța, al cărei cler prin înălțimea spiritului, profunditatea științei și prin demnitățile vieții sale provóca admirățiunea lumii întregi, se pune în brânci, să scótă pe venerabilul părinte Degerry, de atâți ani duhovnic al împărătesei, și să ocupe el acest post dorit de toți preoții din patrie, și... isbutesce.

„Cum ajunge el la țintă? Prin hipocrisie, afișând virtuți aparente? De loc. Devisa lui este, ca a tuturor jidovilor, că adevărată față cu Francesul pótă să-și permită totul. El organizéză faimósele lunches (prânduri) ecclesiastiques, la cari participă viitorii consilieri ai lui Paul Bert*, cei cari nu se rușinéză a cânta cu un prelat cunoscut de republicanismul său:

Notre paradis est un sein chéri**)

Se îmbracă într'un costum de șarlatan, cu lux de dantele, cari le fac pe femei să viseze. Se începe asediul. Acrobatul nostru este preot militar general la ambulanțe și umblă călare înaintând până la avant-posturile dușmanului, unde pótă foarte ușor să facă servicii de spionaj.

Ér după-ce s'a sfârșit totul, le ríde în față celor, pe cari i-a tras pe sfóră, își desbracă reverenda și o aruncă între culisele unui mic teatru, inspiră publicațiunii pornografice asupra cocodelor din al doilea imperiu, paradéza la operă unde cei mai de frunte aristocrați îl primesc în lojele lor pe acest preot nevrednic, ér după amiațădia îl veți întelni călare în Bois de Boulogne, unde trecând pe lângă generalul Gallifet, îl salută milităresce, ér acesta în schimb îi răspunde cu semnul crucei, ca și cum i-ar da o binecuvântare episcopală. În sfârșit termină cu o cășătorie la Bruxella***).

Éta cine a fost monsignore Bauer, despre care scriu acum foile, că a decedat în Paris în etate de 74 ani. Jidov și duhovnic al unei împărătese! Ce lucru paradoxal și criminal în același timp!

Delaleuca.

Literatură.

A apărut:

„Femeia și Familia” Nr. 8 cu următorul sumar: H. Sudermann, biografie și o novelă de acest scriitor, intitulată „Cășătoriea unui principe”. — Doliul vèduvei de Theuriet. — Inimi delicate, după Legrand. — Din Sinaia, cu o ilustrație, reprezentând castelul Peleş. — Scrupuli. — Despre femei. — Felurimi. — De ale bucătăriei etc. „Femeia și Familia” apare de 2 ori pe lună, având de redactori pe dd. Silvestru Moldovanu și Ioan E. Prodan. Abonamentul 10 cor. pe an, 5 cor. pe 1/2, 2.50 cor. pe un sfert de an.

ULTIME SCIRI.

Constantinopol, 20 Maiu. Comitetul revoluționar bulgar ne mai putând continua acțiunea sa revoluționară și atentatele din Macedonia, pare a voi să provóce complicațiuni din partea Bulgariei și în Bulgaria. Ultimele evenimente din Bulgaria par a confirma acésta dispozițiune. Pórta a primit informațiunii, că un număr de ofițeri și studenți din Filippopole și din alte localități au trecut în Turcia, pentru a lua parte la mișcarea macedoneană.

*) Fost ministru președinte, dușman clerului.

**) Paradisul nostru este un sîn iubit.

***) Drumont: „La France juive” ed. 115 I. p. 379.

» Romana «

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„Romana“, dans de colônă în 5 figuri. *Descrișă și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“), de *Tunaru din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Muresianu, Brașov 1903.

A trecut deja o jumătate de secol, de când, în epoca renașterii noastre naționale, s'a compus și înființat în Brașov „Romana“, unicul dans de colônă român. În ierna anului 1901, cu ocaziunea jubileului de 50 de ani de la fondarea Reuniunii femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Brașov cu ocaziunea acestuia și jubileul de 50 de ani al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechii, damele purtând costum național, au jucat „Romana“ jubilară, adică au executat acest dans în tocmă după regulile și prescrierile originale, cum s'a executat înainte cu 50 de ani la primul bal al „Reuniunii“.

Autorul broșurei explică „Romana“ în strinsă legătură cu muzica ei după aceste reguli și prescrieri originale, fără abaterile și erorile, ce cu timpul s'au furizat în acest dans. (Explicarea figurilor o face alături și în limba germană.)

Meritul autorului broșurei mai sus anunțate este, că a fixat regulile originale ale „Romanei“, ca ori și unde în ținuturile și țările locuite de Români acest dans de colônă român să poată fi studiat și jucat cum se cade și uniform. De aceea a adăus la finea broșurei și textul frumoșii și atrăgătoare muzice a „Romanei“, explicând printre note toate mișcările dansului după tactele muzicii. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindeni între noi, a fost tot-deuna o dorință viuă a publicului nostru de a o vedea jucându-se bine, exact și uniform. Credem, că broșura de față, care face istoricul și descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire și acurateță, va satisface pe deplin dorinței generale.

Broșura este în quart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adăusul unei côle de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costa numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“

din Brașov,

se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuge lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru comandație.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunii III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparanda din Blăși, Prețul 2 cor., plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparand al din Blăși.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, inter-santa și eminenta conferință, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, și altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, op-lul dat către ministerul de interne de D. Perez d. prin d. Dr. Amos Francu în cauza fondului pentru monumentului Iancu. Prețul este 1 corônă. În România 2 lei plus 5 bani porto.

„Pintea Vitésul“, tradițiuni, legende și schițe istorice, de *Ioan Pop-Retezanul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisiri din toate părțile, pe ude a umbat Pintea. Prețul 40 bani, plus 6 bani porto.

„Românul în sat și la ôste“. Acesta este titlul unei noue cărți, ce d-l *Ioan Pop-Retezanul*, cunoscutul și meritul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traduce de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto.)

„David Almășianu“, schițe biografice de *Ioan Popa*. Broșura această, prezintă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Țeranul român și ungar din Ardeul“, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto.)

Mănăstirea Putna în Bucovina de fracție *Porumbescu*. Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. *George Maior*, profesor de agricultură la școala superioară dela Ferăstrău și la Seminarul Nifon Metropolitan din București. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I *Agrologia*, seu Agricultura generală. 34 côle de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corône.

Vol. II *Fitotechnia*, seu cultura specială a plantelor, 38 côle de tipar cu 202 figuri în text. Carte premiată de Academia Română cu pr-mul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă 8 corône.

Vol. III *Zootechnia*, seu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lănarie și lăptăria, 49 côle de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 corône.

Vol. IV *Economia Rurală*, seu organizațiunea și administrarea moșilor mari și mici. Costă 8 corône.

Cartea d-lui prof. Maior se deosebește esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba și literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba noastră, care tratăză toate chestiunile cele mai mari ca și pe cele mici privitoare la agricultura română din toate țările locuite de Români, pe baza progreselor actuale ale științei și tehnicii agricole moderne. Ea ia serioasă concurența cu cele mai bune lucrări apărute până acum în limbile culte: germană, francesă, etc.

Economia pentru școalele populare compusă de Teodor Roșu, învățator la școala principală română din Lăpușul-Unguresc. Edițiunea a doua. Prețul 60 b. (pl. 5 b. porto.)

Despre influința împrejurărilor asupra acțiunilor și deprinderilor animalelor de Lamarek, cu un studiu asupra lui Lamarek de Panșite Iosin. Prețul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă. Motto: „Sărăc în țără săracă“. Eminescu. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Cartea Plugarilor“ seu povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, creșterea vitelor etc. scrisă de *Ioan Georgescu*. 90 pag. Form. 8° costă 50 b. (+ 6 b. porto.)

Insoțirile de credit împreunate cu insoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptărie etc. îndreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de insoțiri, de F. W. Raiffeisen. *Edițiunea a V-a* Trad. de Dr. A. Brote. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiuului. Conține 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 bani.)

„Sfaturi de aur“, pentru sătenii români de totă starea și etatea, de Aron Boca Velcheranu. Prețul 60 b. (plus port 5 b.)

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruțiu*, profesor în Blăși. Pentru populul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto.)

Vinuri din pome, de Gr. Halin prof. Este o carte în care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului cum este a-se face tot felul de vin din felurite pome. Prețul 40 b. (cu posta 45 bani.)

Îmbunătățirea stării sătenului, de Gr. G. Peuceșcu. Prețul 50 bani (plus porto 5 b.)

„Cultura și îngrijirea grăului“, de I. F. Negruțiu. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„Economia“, pentru școalele populare, de Teodor Roșu. Prețul 60 bani (plus porto 5 b.)

„Buna chivernisală“, de Teodor V. Păcățian. Pețul 40 bani (plus porto 5 b.)

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat seu lunare.

Cursul pieței Brașov.

Din 1 Maiu n. 1903.

Bancnot rom. Cump.	18.90	Vënd.	18.94
Argint român.	18.70	„	18.80
Napoleon d'or.	19.—	„	19.04

Galben	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusesce	„	—	„	—
Mărci germane	„	116.80	„	111.08
Lire turcesce	„	21.20	„	—
Seris fonc. Albina 5%	101.—	„	„	101.—

La prea Înalta poruncă a Maiest. Sale Apost. c. și reg. a **XXXV Lote-** **rie de stat c. r.**

pentru scopuri de binefacere a părții austriace.

LOTERIA această

unică în Austria legal concesionată.

conține: **18.397 câștiguri în bani gata**

Suma de corône **506,880.**

Câștigul principal

200.000 Corône bani gata.

Tragerea urmăză irevocabil la 18 Innie 1903.

Un los costă 4 corône.

Losuri se capătă la secția loteriilor de stat în Viena III Vordere Zoll-amsstrasse 7. Colectanți de loterie, Trafic, la oficiile de dare, poste, telegraf și căi ferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpărători gratis.

Losurile se trimit franco.

Dela Direcția c. r. a loteriei.

Secția loteriei de stat.

LOSURI DE CLASĂ

la Loteria XII-a în condițiuni originale.

Losurile vëndute prin noi au făcut până acuma câștigurile principale de:

100,000 80,000 50,000 25,000 Corône,

și afară de aceste încă circa: **dece milioane în total!**

Serviciu prompt!

Serviciu prompt!

In cas de câștig se păstrează cea mai mare discrețiune!

Prețurile losurilor:

Los întreg,	ju-ătate los,	sfert de los,	optime de los.
12 corone	6 corone	3 corone	1.50 corone

Tragerea în 22 și 23 Maiu st. nou 1903.

IACOB L. ADLER & FRATELE

societate de bancă în comandită, BRAȘOV.

Cea mai mare colectură principală din Transilvania.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. 1903.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Bud-pesta:

- I. Trenul mixt la ora 5-20 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 8-13 min. séra.
- IV. Tr. accel. la órele 10-26 m. séra.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persóne la ora 3-55 m. dim.
- II. Tren accel. la órele 5-14 m. dim.
- III. Trenul mixt la órele 11-40 a. m.
- IV. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- V. Tren mixt la órele 6-50 séra.

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim. (are legătură cu Tușnad la ora 9-18, cu Ciuc Gyimes și Ciuc-Szereda, la óra 10-46 min. a. m.)
- II. Trenul mixt la ora 8-40 min. a. m.
- III. Trenul de per. la ora 3— m. p. m.

Dela Brașov la Zérnescei (gar. Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la ora 9-2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la ora 3-44 min. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 9-47 m. séra.
- IV. Trenul mixt la ora 6-14 m. dim. (Numai dela 1 Iunie Dumineca și în serbătorii.)

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim.
- II. Trenul mixt la óre 8-40 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la ora 3— min. p. m. (are legătură cu linia Tușnad-Ciuc-Gyimes.)

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tren accel. la órele 5-07 m. dim.
- II. Trenul de persóne la ora 7-50 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la ora 9-27 min. séra.

Dela București la Brașov:

- I. Trenul accel. la ora 2-18 min. p. m.
- II. Trenul mixt la ora 9-18 min. séra.
- III. Trenul pers., la óra 5.— m. p. m.
- IV. Tren. de pers. la óra 7-41 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal.)
- V. Tr. accel. la órele 10-14 m. séra.

Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persóne la óre 8-25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda óra 3-20.)
- II. Trenul de pers. la ora 1-53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5-17 dim.)
- III. Trenul mixt, la óra 6-27 m. séra (are legătură dela Palanca la 8-54 dim.)

Dela Zérnescei la Brașov (gar. Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la ora 7-02 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 1-12 min. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 8-18 séra.

Dela Ciuc-Ghimes la Brașov:

- I. Trenul de pers. la ora 8-25 m. dim.
- II. Trenul de pers. la ora 1-53 m. p. m.
- III. Trenul mixt la óra 6-27 min. séra. (Are legătură cu Tușnad-Ciuc-Gyimes.)
- IV. Trenul mixt la órele 10-05 m. séra.